

Al cap de pont de Seròs

→ **NINGÚ NO SABIA RES DE LA BATALLA A SERÒS, QUE ERA MEMÒRIA HISTÒRICA FAMILIAR**

A la vila de Seròs, gràcies a la bona pensada de l'ajuntament, el Centre Excursionista de Lleida, i altres entitats, commemorarem amb una caminada els vuitanta anys de la batalla del cap de pont que va produir-se el novembre de 1938. Per a la gent del poble, la batalla era en la memòria familiar, però ningú no en sabia a penes res, ni del que va passar ni dels espais concrets en què va produir-se: la plana Maiol, la Costa la Barca, el tossal de Folies, el cementiri, els voltants de Roques de Sant Formatge, el tossal de Vall de Móra. La transició política produí una amnistia que fou de fet una amnèsia. Ningú ni va poder ni va voler recordar res. I era el moment: llavors encara hi havia persones que hi havien estat: sabien i podrien haver explicat el com i el què.

El vell pont, inaugurat el 1932

pel president Macià, fou miraculosament conservat en el curs del baix Segre, el març de 1938. Les rasons són atzaroses. Potser, un error humà, o el desconcert, va fer endarrerir la voladura: l'escamot d'artificiers que havia de dur-la a terme es trobà amb forces de reconeixement de la guàrdia civil. Hi hagué intercanvi de trets: ferits i probablement algun mort. La voladura no es produí. El pont sobre el Segre esdevingué una peça estratègica valuosa per al comandament nacional. Aquell pont va ser essencial per passar-hi l'artilleria i els elements militars més pesants. El cap de pont de Seròs, explicà Pol Galitó, fou molt reduït en l'espai: a penes 300 metres de radi, uns tres quilometres i mig de perímetre. Des de la vall de Bovalar al nord a la Vall de Móra, al sud. L'exèrcit republicà, des

de l'inici es fortificà a la defensiva defensiva. Un dels punts estratègics fou la posició de Ventafarines, des d'on podien fustigar el pont.

Al Molí de les llums –la caserna dels franquistes–, aquell diumenge hi havia un jove disfressat de requetè –la boina vermella– i un altre disfressat d'italià, que cridava *Viva il duce*, sense gaire convicció. Tothom va quedar admirat. A les senyores els agraden les representacions. Als senyors, també. Tant o més que les explicacions de Pol Galitó, geòleg que volia ser arqueòleg, que anava desgranant el traç de trinxeres i el nom dels batallons amb precisió científica. Havia pogut, com al novembre del 38.

Les traces dels grafitis dels soldats de la divisió de Navarra havien estat esborrades, com les pintades esborrades de "Arriba España" i "Viva Franco", amb una mena de pintura o quitrà que havia durat quaranta anys. Més que les trinxeres republicanes. Les recordo molt bé, en les meues escapades juvenils i solitàries en bicicleta.

En el trajecte, en un niu de metralladores restaurat, hi havia una representació de milicians: un d'alferes del cos d'enginyers, amb metralladores russes. Portàtils. Hi havia l'Oriol Rialt, amb casc i uniforme, que contava com havia presentat la seua tesi sobre la batalla del Segre. 600 pàgines. En parlava des del niu de metralladores. A poc a poc es coneixerà el que va passar en aquella batalla. Potser algun dia serà una ruta turística. *Chi lo sa!*